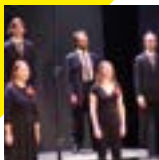

TURUN KONSERVATORION KAMARIKUORO

joht. Timo Lehtovaara

PIUHAT KIINNI!

elektroakustisen kuoromusiikin konserttisarja

osa 2: **HAVINAA**
LA 21.11.2020 KLO 16
SIGYN-SALISSA

KÄSIOHJELMA 15 / 10 €

Turun konservatorion kamarikuoro
Linnankatu 60
20100 Turku
e-mail: kamarikuoro@gmail.com
www.turunkonservatorio.fi/kamarikuoro

Toimitus: Vera Välimäki, Timo Lehtovaara
Taitto: Tommi Saalas
Kuvat: Eeva Hietala
Kansilehti: Eveliina Sillanpää, kannen kuvat: Tuomas Kourula ja Mika Koivusalo
© Turun konservatorion kamarikuoro ry 2020

Erityiskiitokset Ilari Hongistolle, Mikko Maunulalle, Turun konservatoriolle ja musiikkiopistolle ja syksyn keikkatilaajillemme toimintamme tuesta sekä Varsinais-Suomen kulttuurirahastolle ja Suomen kulttuurirahaston keskusrahastolle Piuhat kiinni! -konserttisarjan tukemisesta. Kiitokset myös Multisafe Oy:lle konsertissa jaettujen kasvomaskien sponsoroinnista.

PIUHAT KIINNI!

elektroakustisen kuoromusiikin konserttisarja

Kuoro on värikäs instrumentti: sen sävy skaala on hyvin laaja tekstin ja ihmisäänen eri värien, äänneiden ja äännähdysten kautta. Soinnin rikkautta voidaan monipuolistaa entisestään käyttämällä elektroniikan keinoja, ja juuri tätä tutkii konserttisarjamme *Piuhat kiinni!*, jonka avajaiskonsertti pidettiin marraskuussa 2019.

Kuorosoinnin elävöittäminen taustäänitteellä lienee yleisin tapa ”sähköistää” musiikkia. Kuoro saattaa kommunikoida äänitteen kanssa, joissain tapauksissa äänite on tehty ja muokattu kuoron itsensä tuottamista äänistä tai joskus äänite on omituisuudessaankin niin lähellä kuoron omaa sointia, että äänet sulautuvat saumattomasti yhdeksi kokonaisuudeksi – aivan uudeksi instrumentiksi. Soinnin muokkaus ja efektointi sekä kuorolaisten ja kaiutinten sijoittelu eri puolille konserttitilaa luovat kuulijoille uudenlaisia, tuoreita elämyksiä ja oivalluksia siitä, mitä kaikkea kuorosäveltäminen voi ollakaan.

Turun konservatorion kamarikuoron konserttisarjan kolmea konserttia varten on tilattu kuusi aivan uutta varsinaissuomalaisten säveltäjien teosta: **Tytti Arolan**, **Ulf Långbackan** ja **Erkki Nurmisen** töiden kantaesitykset. *Havinaa*-konsertti vie kuulijan vahvasti meren äärelle maisemiin, joissa voi aistia tuulen ja toisaalta historian havinaa. Avausnumerona soi ruotsalaisen **Gustav Lindstenin** *Hildegard Sequence*, joka kuullaan nyt ensi kertaa Suomessa.

Tervetuloa kuulemaan jälleen ennenkuulumatonta kuoromusiikkia! Konsertin toteutuksessa avustaa Turun konservatorion ja musiikkiopiston musiikkiteknologian osasto.

Piuhat kiinni! osa 2

Havinaa

Sigyn-sali

la 21.11.2020 kello 16.00

Turun konservatorion kamarikuoro
joht. **Timo Lehtovaara**

Joel Kinnunen ja Ian Perring,
äänentoisto ja tekniikka

Kristoffer Malm, lavatekniikka

Gustav Lindsten **HILDEGARD SEQUENCE:**
“O FIRE OF THE SPIRIT” 2018
San. Hildegard Bingeniläinen 1098–1179

Ilmari Pirttilä, soolo

Oi lohduttavan Hengen tuli,
kaiken elolliseksi luodun elämä:
Pyhitetty kaiken elon antajana.

Pyhänä voitelet murtuneet,
Pyhänä kuivaat vuotavat haavat.

Oi pyhä henkäys,
oi laupeuden tuli,
oi suloinen tunne rinnassa,
joka täytät sydämet hyveiden
tuoksuilla.

Oi lähteistä puhtain,
josta heijastuu
itsensä Jumalan työ
ja joka tuo yhteen eksyneet.

Oi elävä haarniska ja toivo,
joka suojaat joka jäsenemme.
Oi kunnian vyö, pelasta siunatut.

Suojele heitä, jotka ovat vihollisen
vankeina, ja päästä siteistään heidät,
jotka jumalan tahto vaatii
pelastettavan.

Oi kaikkivoipa tie, joka kuljet
läpi korkeudet, tasangot
ja jokaisen syvänteen.
Sinä yhdistät ja kokoat kaiken.

Sinun voimastasi pilvet ja puuskat
liitävät,
kivet kätkevät sisäänsä kosteuden,
vedet soljuvat virtoina
ja maa uhkuu vehreyttään.

- suom. Vera Välimäki

Ulf Långbacka

GALJONSFIGUR 2020, kantaesitys
San. Petra Zilliacus

syntetisaattori

Eveliina Ainsalo, sopraano | **Tigo Nguyen**,

Benita Nordell ja **Markus Niemi**, puhesoolot

KEULAKUVA

Laiva ei tiedä kantavansa nimeä Vasa,
keulakuva ajelehtii hiljaa paikallaan,
hetkessä eteenpäin leijona¹ harppoo.
Päivien ja öiden mennyt hämärä,
Vuosisatojen virta läpi leijonanharjan
Merenalainen arvoitus, odottava
tuhannet nurin käännetyt kohtalot
kääritynä kuolinvaatteisiin
yhdessä käymälöiden ja roskien.
Epävarmuus laimenee epävarmuudeksi,
kunnes olemme nähneet kaikki todennäköisyydet.

Minä myös täydellisesti hapatettuna² ja hiljaa.
Monessako sylin syvyudessa olenkin välttynyt luotilangalta³
Sen tiedostamatonta sormeaa vasten keulaani,
niin päättymättömästi lähellä minun
lahoavaa ja halkeavaa runkoani,
alkuperääni unohtaen olen pidättänyt henkeäni
peläten etten

6 ole aito, etten ole

aito

Ken koordinaattimme antaa?

Mikä kompassimme on?

(sokea käteni päällä jonkin oksanreiän)

Laiva ei tiedä kantavansa nimeä Vasa,

Jäätikkö, peruskallio, veriläikät

Kaikki ne ovat aikanaan valuneet

Mistä palaamme takaisin kotiin?

- suom. Miro Rein, 2020

**Tulkitkaamme
uniamme ennen kuin
ne tuhoavat meidät**

¹ Vasa-purjelaivan keulakuvana oli leijona.

² Vasa käsiteltiin happamilla aineilla säilytyksen vuoksi

³ Luotilangalla mitattiin ennen syvyyttä

Galjonsfigur sekakuorolle ja elektroniikalle on Turun konservatorion kamarikuoron ja johtajansa Timo Lehtovaaran tilausteos, joka on sävelletty kuluvana vuonna 2020. Teoksen on sanoittanut Petra Zilliacus, jota kuninkaallisen lippulaiva Vasan kohtalo on kiehtonut vuosikausien ajan. Alus upposi vuonna 1628 neitsytpurjehduksellaan Tukholman edustalle, josta se löytyi luotilangalla vuonna 1956 ja nostettiin takaisin pintaan vuonna 1961. Vuodesta 1990 alkaen alus on ollut esillä Tukholman Vasa-museossa.

Teksti kuvastaa toisaalta aluksen historiaa ja toisaalta kirjoittajansa sisäistä kasvua. Se heijastelee myös sitä, kuinka suurisuuntaiset suunnitelmat ja niiden hehkuttaminen voivat johtaa katastrofeihin. *Tulkitkaamme uniamme ennen kuin ne tuhoavat meidät.*

Sävellys tukeutuu vedenalaisen maailman mystiikkaan ja nostaa esiin henkilökohtaisia, äärimmäisen ajankohtaisia aiheita ja viittauksia dystooppisista tulevaisuuden näkymistä. Teoksen elektroniseen äänimaisemaan on työstetty erilaisia veden ääniä, kuiskauksia, tekstikatkelmia, bassobordunoita sekä syntetisaattorin ääni. Elektroniikka yhdistyy kuoron osuuteen, joka on enimmäkseen perinteistä laulua kirjoitettuna tiheiksi, ilmaisuvoimaisiksi soinnuiksi. Tämän aaltoilevan pinnan päällä keinuu runon minä sopraanolle kirjoitetussa soolossa.

- *Ulf Långbacka (suom. Vera Välimäki)*

Ulf Långbacka (s. 1957) opiskeli musiikkitiedettä Åbo Akademiassa ja kuoronjohtoa, pianonsoittoa ja laulua Sibeliuksen Akatemiassa. Långbacka johti mm. Cantabile-kamarikuoroa ja Helsingin konservatorion kuoroa työskennellessään kuoronjohtajan opettajana Sibeliuksen Akatemiassa. Vuonna 1991 Cantabile voitti hänen johdollaan modernin musiikin kategorian pääpalkinnon EBU:n kuorokilpailussa *Let the Peoples Sing*. Långbacka toimi perustamansa kamarikuoron Key Ensemblen taiteellisena johtajana vuosina 2005–2008.

Vuonna 1991 hänet nimitettiin Åbo Akademin musiikinlehtoriksi sekä Florakörenin ja Brahe Djäknarin johtajaksi. Siitä lähtien Långbacka on toiminut kuorojen johtajana pidemmistä keskeytyksistä ja opettanut musiikin teoriaa ja historiaa Åbo Akademin musiikkitieteen oppiaineessa.

Långbacka tunnetaan myös säveltäjänä. Hän on kirjoittanut lukuisia tilausteoksia ja säveltänyt musiikkia eri kuorotyypeille, kamarimusiikkia ja näyttämömusiikkia. Långbackan ooppera *Henrik och Häxhammaren* kantaesitettiin Turun linnan pihassa elo-syyskuun vaihteessa 2011 osana Turun kulttuuripääkaupunkivuoden ohjelmaa. Toukokuussa 2017 kantaesitettiin hänen tilausteoksensa *Mässa i mångfaldens tid* Suomen kirkon viettäessä luterilaisen reformaation 500:tta juhlavuotta. 2010-luvun alussa Ulf Långbacka kiinnostui elektroakustisesta musiikista ja hän on sittemmin säveltänyt useamman elektroniikkaa ja akustisia soittimia tai lauluääntä yhdistelevän teoksen, esim. *Resonance and timbres* huilulle ja elektroniikalle, joka kantaesitettiin Rooman Villa Lantessa vuonna 2012.

Tytti Arola

PAPERI 2020, kantaesitys

Tytti Arola, elektroniikka

”Paperiliiton tilastojen mukaan Suomessa on vuodesta 2006 lähtien lakkautettu kuusi paperitehdasta ja viisi sellutehdasta.

Lisäksi on suljettu useita paperinjalostustehtaita ja yksittäisiä paperikoneita. Samassa ajassa paperiteollisuuden työntekijöiden lukumäärä on Paperiliiton mukaan lähes puolittunut.”

(Yle 14.10.2020)

”Paperitehtaita kuolee,
mutta Suomelle paperi oli alkuvuonna
yhä maan tärkein vientituote.”

(Tekniikan maailma 1.10.2020)

Paperi on humoristinen kunnianosoitus paperille ja paperikoneiden joutsenlaulu, jossa paperi morfautuu soittimeksi. Paperin elinkaari on ohimenevä, uusiutuva sekä joskus lähes ikuinen. Graafinen paperi elää tällä hetkellä murroskautta. Nuottipaperi tai sen representaatio toimii väylänä säveltäjien ja yleisön välillä: muusikot tulkitsevat nuottiin merkityt ideat eteenpäin kuultavaksi musiikiksi. Teos pohtii, että mitä uudelle sävellykselle tapahtuu kantaesityksen jälkeen – kohdellaanko sitä kuin sanomalehteä, monistetaanko se maailmanlaajuisesti vai arkistoidaanko se kaapin pohjalle odottamaan löytäjänsä?

- *Tytti Arola*

Tytti Arola on turkulaissyntyinen säveltäjä ja äänitaiteilija, jota kiinnostaa arjen tuominen konserttitiloihin, moniaististen sävellysten tekeminen sekä tilallisen äänen kanssa työskentely. Teoksissaan Arola hyödyntää usein elektroniikkaa ja viime aikoina hän on innostunut performansitaiteesta ja soitinrakentamisesta. Arolan tuotantoa on esitetty esimerkiksi Helsingin juhlaviikoilla, Tampere Biennalessa, Musica Novassa, Pohjoismaisilla musiikkpäivillä, Meidän festivaalilla ja Flow Festivaalilla.

Erkki Nurminen

THE BIG BLUE 2020, kantaesitys

San. Jacques Cousteau, Kristoffer Kolumbus ja SÄVELTÄJÄ ITSE

Ilmari Pirttilä, soolo

1. Taika

Syntymästään asti ihminen kantaa harteillaan painovoiman taakkaa.

Mutta siitä päästäkseen hänen ei tarvitse kuin vajota pinnan alle.

MERI...

Kun meri on lumonnut taiallaan, sen ihmeiden verkkoon jää kiinni ikuisesti.

Ja meri valaa jokaiseen ihmiseen uutta toivoa, kuten lepo saa uneksimaan kodista.

2. Hyökkäys

Moni hyökkää merta vastaan.

Meret käyvät sairaammiksi vuosi vuodelta,

ja käyttäydymme merellä kuin barbaarit.

Ja meri valaa jokaiseen ihmiseen...

ÖLJYÄ, LANNOITTEITA, KIIINTEÄÄ ROSKAA, JÄTEVETTÄ, MYRKKYKEMIKAALEJA, MUOVIA

Merestä on tullut yleinen viemäri.

3. Toivo

Valtamerissä mikään kuolema ei ole mahdollinen – elämä säilyy siellä iäti.

Meri, suuri yhdistäjä, on ihmisen ainoa toivo.

Ja meri valaa jokaiseen ihmiseen uutta toivoa, kuten lepo saa uneksimaan kodista.

MERI...

The Big Blue on teos merestä, sen herkkyydestä ja voimasta sekä ihmisen ongelmallisesta suhteesta planeettaamme hallitsevaan ”suureen siniseen”. Meren saloihin teoksessa johdattelee kertojanäänenä suuri ranskalainen oseanografi **Jacques Cousteau**, jota asiantuntevampaa ja intohimoisempaa tekstinkirjoittajaa tällaiselle teokselle tuskin voi kuvitella. Hän puhuu – ja musiikki koittaa tässä auttaa asiaa – intiimistä suhteestaan lumoavaan mereen, ihmisen siellä aiheuttamasta silmittömästä tuhosta ja, kuitenkin, meren selviytymisestä ja siihen liittyvästä toivosta: Spell, Attack, Hope.

Cousteau (1910–97) oli alansa kiistaton auktoriteetti, joka myös onnistuneesti popularisoi merentutkimusta: moni ikäpolveni ihminen muistaa hänet Calypso-aluksellaan, alati pieni punainen pipo päässään. Hän antoi vuosien varrella lukuisia haastatteluja mm. Time-lehdelle, joten sävellyksen tekstit ovat siis alun perin englanninkielisiä, eivät käännettyjä. Näiden lisäksi teoksessa on yksi lause, ”And the sea will give each man new hope as sleep brings dreams of home.” jota väitetään Kristoffer Kolumbuksen sanomaksi.

Elektroniikan käyttö teoksessa ei ole minulle tuttua, mutta ajatus siitä, että olisi mahdollista yhdistää ihmisen laulu merien nisäkkäiden lauluun tuntui inspiroivalta. Ryhävalaat ovat tässä ilmaisultaan kenties rikkain valaslaji ja niiden lisäksi ääneen pääsevät myös delfiinit. Nauhalta tulevista äänistä vain yksi on (itse tuotettua) musiikkia, muut äänet luonnosta tai ihmisen toiminnasta nauhoitettuja, joskus hyvinkin lyhyitä, jopa brutaaleja ”efektejä” joiden tarkoitus on tehostaa tekstin ja musiikin vaikutusta.

Viimeisessä osassa, luonnonvoimien päästessä valloilleen, elektroniikan mahdollisuuksia käytetään kuoron vahvistamiseen, etenkin bassojen saamiseksi kontraoktaavin jyrinään. Vastineena kuullaan ukkosmyrskyä

sekä merentutkijoille päänvaivaa aiheuttanut ”The Bloop”, erittäin matala eteläisellä Tyynellämerellä 1997 rekisteröity akustinen ilmiö. Selittämätön ääni sai aikaan villejä teorioita merien syvänteissä elävistä jättiläistursaista, mutta nykyään sitä pidetään todennäköisimmin ”jäänjärityksestä”, suuren jäävuoren murtumisesta aiheutuvana.

Teoksessa on vahva ekologinen, kantaaottava näkökulma, eikä ihmisen meriä tuhoava toiminta saa siinä ymmärrystä sen enempää kuin Cousteaun teksteissäkään. Merten riiston kuvaaminen on vaatinut dissonoivaa, jopa välivaltaisen kuuloista kuorosatsia, mutta sen vastapainona saadaan nauttia vesien turvallisesta sylistä, jotenkin sopivasti hieman ranskalaisen impressionismin kaiuin, ja kuoro pääsee esittämään meren aaltoja joissa kimmeltää ainoa teokseen kirjoitettu ranskankielinen sana, ”La Mer”.

- *Erkki Nurminen*

Erkki Nurminen (s. 1969) on ruskolainen harrastelijasäveltäjä, päätoimeltaan matematiikan ja kemian lehtori Turussa, Luostarivuoren Lyseon lukiossa. Suoritettuaan perustason opinnot Turun konservatoriossa hän on laulanut mm. Turun yliopiston kuorossa, Brahe Djäknarissa, kamarikuoro Key Ensemblissä sekä Turun konservatorion kamarikuorossa. Säveltäjänä ja sovittajana itseoppinut Nurminen aloitti tuotantonsa juoma- ja ylioppilaslaulusovituksilla jatkaen esim. J. Karjalaisen musiikkiin sekä Sibeliuksen joululauluihin op. 1. Säveltäjänä hän on osallistunut hyvällä menestyksellä useisiin kilpailuihin mm. teoksilla *Karhun Laulut* (Grex Musicus) ja *Songs from Hitchhiker's Galaxy* (Tritonuksen laulajat), *Näillä lakeuksilla* (Mieskuoro Jussit) ja *Nyt se muuttuu* (Kilven kuoro).

TURUN KONSERVATORION KAMARIKUORO

Turun konservatorion kamarikuoro syntyi vuonna 2003 ideasta luoda Turkuun korkeatasoinen kamarikuoro, jonka laulajat ovat kokeneita kuorolaulajia, laulun opiskelijoita sekä jo valmistuneita laulajia.

Sekakuoro on kunnostautunut viime vuosina säästyksättömän kuoromusiikin, eritoten nykymusiikin esittäjänä, mutta ohessa on tehty myös yhteistyötä useiden orkesterien kanssa, mukaan luettuna Turun filharmoninen orkesteri, Sigyn Sinfonietta, Aura Brass Band ja Laivaston soittokunta. Laulajisto taipuu moneen ja soi tarvittaessa yksi- tai kolmikymmenäänisenä, ulottuvuudessaan kontrasta kolmiviivaiseen. Turun konservatorion kamarikuoro on konsertoinut eri puolilla Suomea ja ulkomailla. Kuoro on palkittu Irlannin Corkin kuorokilpailussa parhaasta elävän nykysäveltäjän teoksen esityksestä 2011 Markus Yli-Jokipiin johdolla ja Tampereen Sävelen kolmella kultaleimalla 2015 Esko Kallion johdolla. Kuoron perustanut Timo Lehtovaara palasi syksyllä 2018 kuoron taiteelliseksi johtajaksi.

Tänään kuorossamme laulavat:

Sopraano:

Eveliina Ainsalo
Minna Heiniö
Anna Kelhu
Maija Kivinen
Helena Mannervo
Nora Varke
Vera Välimäki

Altto:

Anu Alho
Tuija Kantoluoto
Anna Karlsson
Benita Nordell
Johanna Piirainen
Anna Puukka
Katja Saarela

Tenori:

Miika Hjorth
Petri Hörkkö
Markus Niemi
Ilmari Pirttilä

Basso:

Ilmari Autio
Juha Järvinen
Jouni Kouvo
Eero-Ilari Takala
Mikko Vilpponen

Timo Lehtovaara on monipuolinen musiikin ammattilainen, joka työskentelee musiikinopettajana, kuoron- ja orkesterinjohtajana sekä säveltäjänä, sovittajana ja tuottajana erilaisissa musiikkiprojekteissa. Lehtovaara on johtanut mm. perustamaansa Kamarikuoro Kampin Laulua, Suomen kanttorikuoroa, Laulun Ystävät -mieskuoroa, CCA-sinfoniakuoroa, sekä Cappella Cathedralis Turku -kamarikuoroa.

Puolalanmäen musiikkilukion lehtorina hän aloitti 2001, minkä lisäksi hän opettaa Turun konservatoriossa musiikinjohtoa. Turun konservatorion kamarikuoron lisäksi Lehtovaara johtaa musiikkilukiossa kahta kuoroa sekä orkesteria. Suomen kuoronjohtajayhdistys valitsi Lehtovaaran ”Vuoden kuoronjohtajaksi” 2009.

PIUHAT KIINNI!

elektroakustisen kuoromusiikin konserttisarja

ETSITKÖ OHJELMAA TILAISUUTEESI?

Turun konservatorion kamarikuoro esiintyy erikokoisissa kokoonpanoissa myös tilauksesta. Kuoron laaja ohjelmisto sopii mitä moninaisimpiin yritys- ja yksityistilaisuuksiin. Jos kiinnostuit, ota yhteyttä: kamarikuoro@gmail.com

TULOSSA

Su 22.11.2020 klo 14

Erik Fordell Grand Prix -kuorokilpailu. Kuoro osallistuu videotallenteiden avulla toteutettavaan finaaliin, joka striimataan netissä. Seuraa kilpailua: <https://www.kpkonsa.fi/tapahtumat/erik-fordell-grand-prix>

To 10.12.2020 ja pe 10.12.2020 klo 19 Turun konserttitalossa

Kuoro esittää Beethovenin yhdeksännen sinfonian (ml. Oodi ilolle) yhdessä Turun filharmonisen orkesterin ja CCA:n laulajien kanssa. Konsertin johtaa **Olli Mustonen**.

Toukokuussa 2021

Piuhat kiinni -konserttisarjan päätöskonsertti Sigynsalissa. Tuolloin kuullaan lisää kantaesityksiä mm. **Aino Tenkaselta** ja **Arttu Mäkiseltä**.

